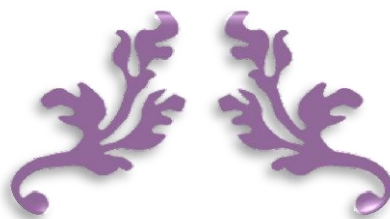

سازمان حفاظت محیط زیست

سازمان جهاد کشاورزی استان آذربایجان غربی
معاونت جهاد کشاورزی شهرستان ارومیه
مرکز آبیاری و خدمات جهاد کشاورزی دانشکده کشاورزی

گزارش پیشرفت کار نهایی

قرارداد همکاری در احیای دریاچه ارومیه با مشارکت جوامع محلی در استقرار کشاورزی پایدار
(فاز ۵ روستای سعیدلو)

مهر ماه ۱۳۹۸

شرکت فنی و مهندسی کشاورزی دانش پژوهان سبز گستر ارومیه

نام سازمان مجری: شرکت دانش پژوهان سبز گستر ارومیه

مشخصات مسئول سازمان: آقای لطیف حقی

مشخصات مسئول پروژه: آقای لطیف حقی

نشانی وب سایت سازمان:

نشانی پستی سازمان: Latifhaggy@yahoo.com

نام دقیق پروژه: همکاری در احیای دریاچه ارومیه با مشارکت جوامع محلی در استقرار کشاورزی پایدار

محل جغرافیایی پروژه: استان آذربایجان غربی . شهرستان ارومیه . روستای آباجالوی سفلی ، روستای قراقلو

مدت پروژه: ۱۳ ماه (از تاریخ ۹۷/۰۷/۰۱ لغایت ۹۸/۰۷/۳۰)

کارشناسان فعال در پروژه:

لطیف حقی تسهیل گر

لیلا وجدان مستند ساز و کارشناس فنی زراعت

مجتبی جوانبخت کارشناس فنی باغبانی

هادی طایفه افشاری کارشناس فنی زراعت

سیما باقرزاده تسهیل گر

تهیه و تنظیم گزارش: لیلا وجدان

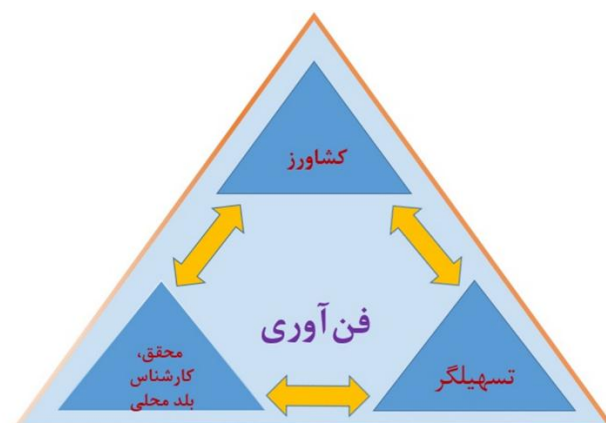
۳	مقدمه
۵	هدف طرح PTD
۵	تاریخچه PTD
۵	چرخه PTD
۷	فصل اول
۸	خلاصه گزارش
۸	معرفی روستا
۹	جدول ۱: اطلاعات کلی روستا.....
۱۰	پیشرفت کار
۱۰	۱. تعامل با جامعه محلی و اعتمادسازی.....
۱۰	۲. تحلیل مسائل. مشکلات و نیازها.....
۱۱	جدول ۲: مشکلات اجتماعی و اقتصادی روستای سعیدلو.....
۱۲	
۱۲	تصویر ۲: تقسیم بندی معیشتی روستا با استفاده از تکنیک پای.....
۱۲	تصویر ۳: رتبه بندی معیشتی روستا.....
۱۳	جلسه با زنان روستایی.....
۱۴	جلسه عمومی با مردان روستایی
۱۴	پی گیری نشست ها با خانواده های روستایی
۱۶	انجام برخی از بازدید ها.....

مقدمه

در راستای احیای دریاچه ارومیه که به دنبال کاهش بارندگی های اخیر منطقه و عدم مدیریت صحیح منابع آبی مخصوصاً در بخش کشاورزی به وقوع پیوسته بود به همت مسئولان سازمان حفاظت محیط زیست و دفتر حفاظت از تالابهای ایران مستقر در آن سازمان و با کمک مالی کشور ژاپن و سازمانهای بین المللی همانند UNDP، پروژه ای بدین منظور از سال ۲۰۱۴ در ۴۱ روستای پایلوت حوضه آبریز دریاچه ارومیه تدارک دیده شده است. در سال ۲۰۱۷، فاز چهارم پروژه با افزایش سایت ها به ۱۱۰ روستا گسترش یافت. در سال ۲۰۱۸ نیز این پروژه همچنان در حال اجرا است. اهداف مدیریتی پروژه در راستای چشم انداز ۲۵ ساله برنامه مدیریت جامع دریاچه ارومیه شامل افزایش آگاهی های عمومی در مورد ارزشهای دریاچه و تالاب های اقماری، تقویت مشارکتهای مردمی و مدیریت پایدار منابع آب و کاربری اراضی کشاورزی در راستای حفاظت از دریاچه ارومیه می باشد. براساس این پروژه که در دو استان مجاور دریاچه یعنی استانهای آذربایجان غربی و آذربایجان شرقی در حال اجرا است کشاورزی پایدار و مشارکت جوامع محلی در اجرای آن ملاک عمل است در این نقشه راه مدون سازمانهای جهاد کشاورزی دو استان مذکور به عنوان متولی بخش کشاورزی به عنوان ناظر پروژه انتخاب و قسمت عملی و اجرایی آن به شیوه ارائه پورپوزال به شرکتهای بخش خصوصی کشاورزی مشغول در این استان من الجمله شرکت کشاورزی دانش پژوهان سبز گستر ارومیه واگذار گردیده است. این شرکت در اجرای پروژه مذکور و با توجه به پورپوزال ارائه شده، بنا دارد که در روستای قراقلو دو پروژه کشاورزی پایدار و معیشت مکمل را بصورت همزمان و در روستای آباجالوی سفلی پروژه استقرار کشاورزی پایدار و نیز در روستای سعیدلو شیوه جدید و پایلوت پروژه تلفیقی را با توجه به تجربیات سالهای گذشته خود اجرا نماید.

در نهایت نحوه اجرای این پروژه ها به صورت گام به گام و نتایج حاصله آن و همچنین تجربیات حاصل شده تیم فنی و اجرایی و موانع و مشکلات موجود در اجرای این پروژه ها به صورت مدون در گزارشات پیشرفت کار تشریح خواهد شد.

در راستای اجرای پروژه « همکاری در احیای دریاچه ارومیه با مشارکت جوامع محلی در استقرار کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی » طرح آزمایشی توسعه مشارکتی فن آوری (participatory technology development) برای سومین سال متوالی در پروژه و برای دومین بار در شهرستان ارومیه توسط شرکت دانش پژوهان سبز گستر ارومیه در حال اجراست . فلذا شیوه کاری که برای اجرا در فاز ۵ پروژه در روستای قراقولو و آبالوئی سفلی شرکت داوطلب اجرای آن گردیده است شیوه کار توسعه مشارکتی فن آوری یا همان PTD می باشد. از آنجا که رهیافتی مانند PTD بر این تفکر استوار است که اساس فرآیند توسعه، کنترل فزاینده ی مردم بر شکل دادن به زندگی شان است و از یک سوء، پیچیده و متنوع بودن نظام های اقلیمی-کشاورزی و از سوی دیگر درهم تنیدگی ابعاد گوناگون معیشت جوامع محلی، این رهیافت را کارآمد و سازگار برای شرایط جوامع محلی ساخته است. شیوه کاری PTD در پی آن است که نسبت به نیازها، مسائل و مشکلات واقعی کشاورزان و بطور کلی جوامع روستایی عکس العمل مناسب نشان داده و از طرفی زمینه تلفیق و ترکیب دانش محلی با علوم دانشگاهی را فراهم آورد در این شیوه رویه متداول "خطی" ترویج و توسعه فن آوری های تولید شده توسط کارشناسان محقق در فضاهای کنترل شده مراکز تحقیقات و سپس ترویج آن در بین کشاورزان، با فرآیندی "مثلی" که اضلاع آن را جامعه کشاورزی، کارشناس ترویجی و کارشناس بخش تحقیق یا بعضاً بلدهای محلی تشکیل می دهند، جایگزین گردیده است. از آنجا که نقش کشاورز در این فرآیند در تشخیص نیازها، مسائل و مشکلات و جستجوی راه حل ها و برنامه ریزی و اجرای راه حل ها و نیز ارزیابی نتیجه نهایی همواره در حال پررنگ شدن است این امر کمک می کند تا بلکه فن آوری بدست آمده سنخیت بیشتری را با شرایط طبیعی و اجتماعی- اقتصادی کشاورز پیدا کند به ویژه کشاورزانی که به دلیل ضعف بنیه مالی و عدم دسترسی به منابع و فرصت ها غالباً از فرآیند به کار بستن فن آوری ها منزوی می مانند.

هدف طرح PTD

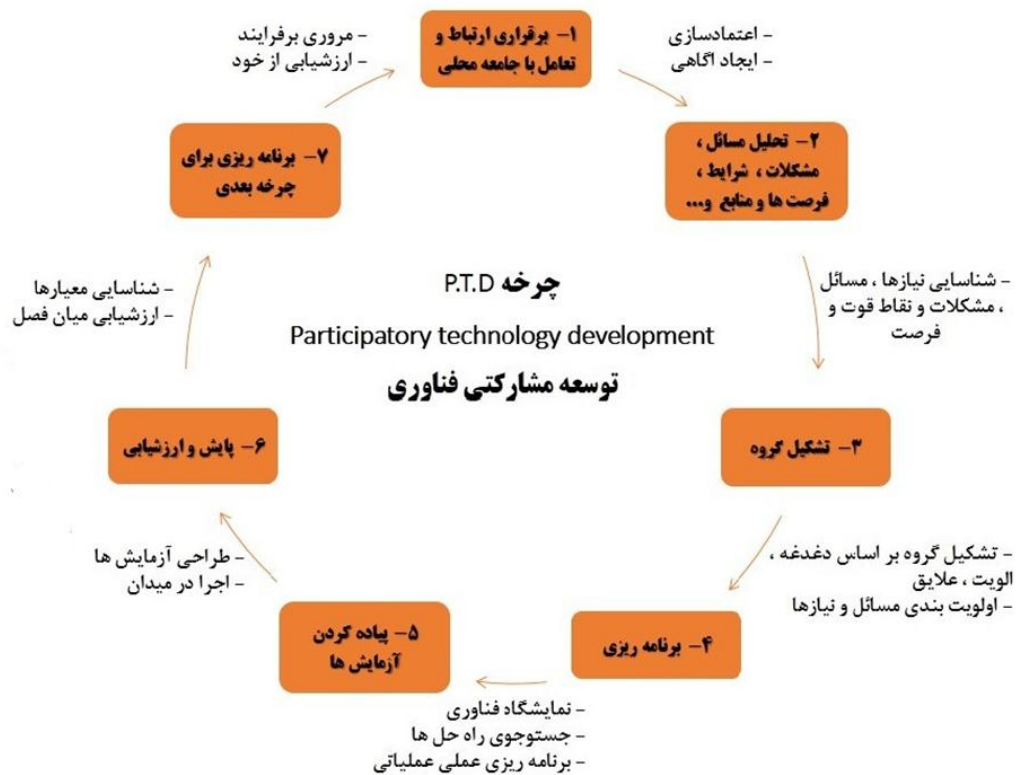
انطباق فرآیند تغییر در فن آوری و شیوه های کشاورزی با نیازها ، اولویت ها و مشکلات واقعی کشاورزان و نیز شرایط محلی و ارزیابی آن با معیارهای مطلوب کشاورزان و در نهایت گسترش ایده های جدید به کشاورزان دیگر میباشد که این ایده ها با آزمودن آنها توسط کشاورزان در مزارع خود و در نهایت با انتخاب خود ایشان در صورت مطلوب بودن، فرایند بومی سازی را طی میکند .

تاریخچه PTD

در دهه ۱۹۸۰ میلادی، نوآوران علوم کشاورزی و اجتماعی به طور فزاینده ای با کشاورزان نظام های پیچیده، متنوع و مخاطره آمیز (نوع سوم) همکاری کردند تا راه حل هایی برای مشکلات ایشان بیابند. آنها با تمرکز بر آنچه کارساز یافتند، مدلی جدید برای پژوهش و ترویج کشاورزی پدید آوردند. نام های گوناگونی به رهیافت های این مدل اطلاق شده است : از کشاورز به کشاورز، کشاورز- نخست و آخر، پژوهش مشارکتی کشاورزان (FPR)، توسعه مشارکتی فن آوری (PTD) و ابداع رهیافت ها. این نام های مختلف نکته ای مشترک را در خود نهفته دارند در تمامی این رهیافت ها، الویت و مشارکت کشاورزان نقش اساسی دارد. (کتاب چالش با حرفه ها- فصل پنجم- صفحه ۱۴۸)

چرخه PTD

اصطلاحاً به فرآیندی گفته میشود که در آن تسهیلگران به همراه بهره برداران روستایی ، تولید و گسترش فن آوریهای نو را در کشاورزی تسهیل می نمایند و از آنجا که نظام کشاورزی و معیشتی در جوامع روستایی پیچیده و متنوع می باشد ، شیوه کاری PTD در پی آن است که نسبت به نیازهای کشاورزان و جوامع محلی که مختص همان روستا میباشد عکس العمل نشان داده و زمینه تلفیق و ترکیب دانش محلی و دانشگاهی را فراهم آورد .

شکل شماره ۱: چرخه PTD

فصل اول

پروژه‌های تلفیقی کشاورزی پایدار، معیشت‌های مکمل

و صندوق زنان روستایی در روستای سعیدلو (فازه)

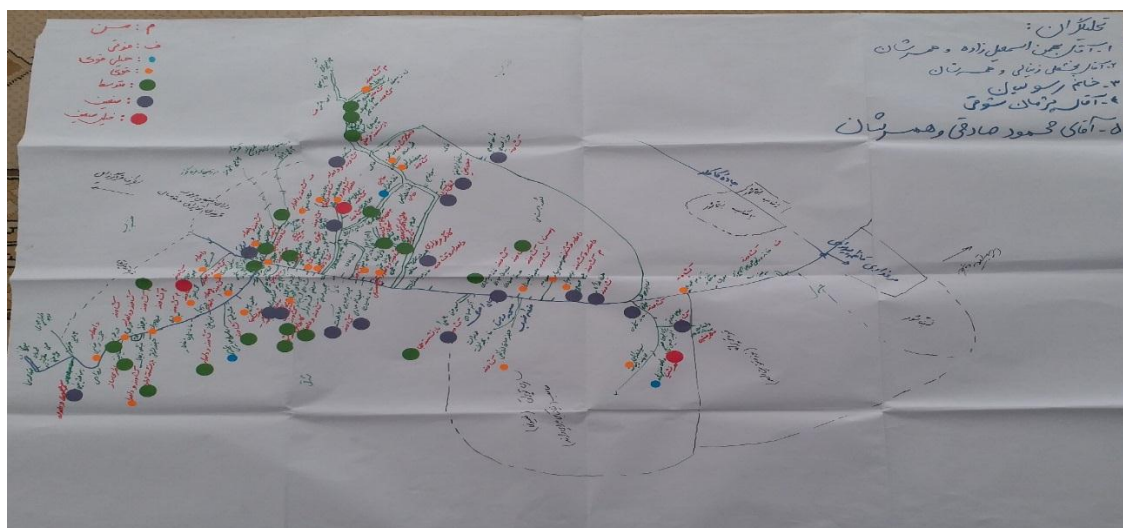
بارویکرد توسعه مشارکتی فناوری

خلاصه گزارش

با توجه به تجربیات سالهای گذشته تیم مجری بر آن شد تا بهای خیلی بیشتری را به بحث تعامل با اقشار مختلف جامعه محلی و اعتماد سازی گسترده بدهد تا بستری را برای مشارکت همگانی فراهم آورده و همچنین به اقشار و به ویژه اهالی که به دلیل ضعف بنیه مالی و عدم دسترسی به منابع و فرصت ها غالباً از فرآیند به کار بستن فن آوری ها منزوی می مانند توجه بیشتری شود. در این راستا ارتباط و تعامل و صمیمیت انفرادی به عنوان راهبرد شرکت در روستای پایلوت تلفیقی سعیدلو انتخاب شده است و شرکت با ارزیابی ویژگیهای اجتماعی و کشاورزی روستا توانسته است به شناخت نسبی از روستا دست یابد و در این میان نیز جلسات و نشست های عمومی با زنان و مردان روستا برگزار شده است که در این نشست ها سعی شده است با شناسایی ظرفیت ها و فرصت ها در بین خانواده های روستایی به ایجاد معیشت هایی مرتبط با کشاورزی و موضوع آب کمک کرد. همچنین تیم مجری اهتمام داشته است تا با بیان اهداف پروژه در نشست ها و انجام تحلیل های مشارکتی با کشاورزان آنها را با پروژه همراه نماید. در ادامه نیز سعی شده است همگام با شناسایی نیاز ها، بستر انتخاب گزینه های مختلف معیشتی و کشاورزی برای خانواده های روستایی فراهم شود.

معرفی روستا

روستای سعیدلو، جزو روستاهایی است که در فاز ۵، پیشنهاد گردیده است این روستا در منطقه نازلوچای شهرستان ارومیه قرار دارد و کشاورزی جزو مشاغل است که در آن جریان دارد به مانند سایر روستاهای این حوضه بهره گیری از چاهها و سفره های آب زیرزمینی برای مصارف آب کشاورزی در این روستا نیز تهدیدی برای دریاچه ارومیه به شمار می رود از طرفی با افزایش مصرف آب در بخش کشاورزی، بیم آن می رود که این روستا که در حال حاضر از جمعیت ساکن نسبتاً خوبی برخوردار است با تهدید خشکسالی و در نتیجه بیکاری و مهاجرت به شهرها مواجه شود فلذا فرصت مناسبی می باشد که بتوان پروژه های در بخش توسعه ای - مشارکتی کشاورزی اجرا کرد و از تبعات بحرانی که هم اکنون مردم این روستا و روستاهای دیگر این منطقه آن را احساس کرده اند، کاست. معرفی بیشتر و تکمیلی روستا و اطلاعات پایه آن با توجه به ارزیابی ها و تهیه نقشه اجتماعی روستا که توسط تیم تسهیل گر و با مشارکت جامعه محلی بدست آمده است به شرح ذیل می باشد.

تصویر ۱ : نقشه اجتماعی روستای سعیدلو

جدول ۱ : اطلاعات کلی روستا

تعداد کشاورزان حال حاضر روستا	۳۴ نفر که ۱۰ نفر جزو کشاورزان مسن میباشند
تعداد خانوار هایی که علاوه بر کشاورزی در سطح کوچک دو الی سه راس گاو دارند	۱۵ نفر
تعداد دامداران روستا	۳ نفر
تعداد خانوارهای مهاجرت کرده به شهر	۳ خانواده
تعداد خانواده هایی که به داخل روستا مهاجرت کردند	۵ خانواده
سایر مشاغل موجود در روستا (دو شغل پرورش قارچ و مرغداری نیز در روستا موجود است که توسط افراد شهری ایجاد شده اند .	باطری سازی (۱ نفر)، کارواش ماشین (۱ نفر)، تودوزی ماشین (۱ نفر) ، تلقیح مصنوعی دام (۱ نفر)، راننده تراکتور (۱ نفر)، کارگری و بازنشسته فرهنگی و سایر ادارات (۲ نفر)
تعداد چاه های عمیق و عمومی روستا	۳ تا از چاه ها راکد بوده و ۱ چاه در حال استفاده میباشد
نوع خاک های روستا	لیمونی ، رسی و شنی لومی که در برخی از مناطق خاکهای نسبتا شور نیز در سطح کوچک وجود دارد

پیشرفت کار

۱. تعامل با جامعه محلی و اعتمادسازی

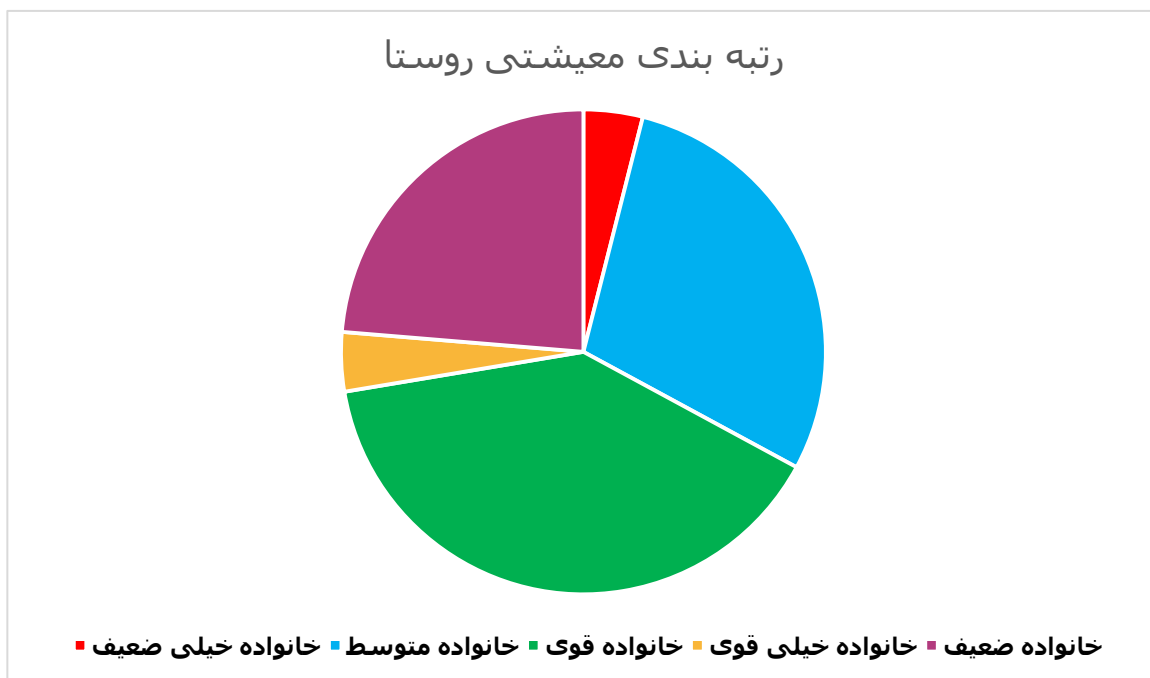
تعاملات با جامعه محلی در روستا در ابتدای پروژه از مهر ماه به صورت رفت و آمدهای همه روزه به روستا آغاز شده و در طول آن تیم مجری با چند نفر از کشاورزان و اهالی روستا در محوطه روستا و گاهی در مزارع هم صحبت شدند که در این صحبت ها عموماً کشاورزان از نحوه کشت و کار و وضعیت محصولات و بازار فروش و گاهی نیز از مشکلات مربوط به گرانی و کمبود کود و یا سم سخن گفتند و با توجه به اینکه در ماه مهر تا اواسط آبان اکثر اهالی بر سر مزارع بوده و مشغول به برداشت محصولات بهاره میبودند تیم مجری نیازی به تشکیل جلسات نمیدید با این حال از اواسط آبان ماه به بعد تعاملات با جامعه محلی به این صورت شکل گرفته است که تیم اجرایی در صورت مساعد بودن شرایط و با دعوت برخی از اهالی به منازل ایشان رفته و با خانواده های ایشان آشنا شدند که در دل این نوع از تعاملات نه تنها خود کشاورز بلکه همسر و فرزندان او نیز با تیم مجری صحبت کرده و از وضعیت زندگی خود می گفتند که از نظر تیم تسهیل گر این نوع از تعامل به افراد مجال بیشتری را میدهد تا از دغدغه ها و نیازهای واقعی خود سخن گویند و برای افراد حریم خصوصی بیشتری می توان قائل شد در دل این تعاملات نقشه روستا توسط خانواده ها ترسیم شد که در آن افراد جامعه محلی محل های سکونت خود . محل های عمومی روستا و امکانات روستا و همچنین شغل های رایج در روستا و میزان زمین های روستا و نوع خاک های موجود در روستا را پیاده نمودند . شایان ذکر است این نوع از تعاملات همچنان ادامه داشته و تیم مجری روزانه در منزل یکی از اهالی روستا در صورت داشتن آمادگی ایشان مهمان بوده و نشستی را با ایشان دارند . لازم به توضیح است تا کنون تیم تسهیل گر با ۱۰ خانواده روستایی به صورت مستقیم و خصوصی نشست داشته است. همچنین در سایر موارد نیز در جمع خانواده ها و افراد روستایی نیز حضور داشته و با آنها تعامل داشته اند (نزدیک به ۲۸ نشست) .

۲. تحلیل مسائل .مشکلات و نیازها

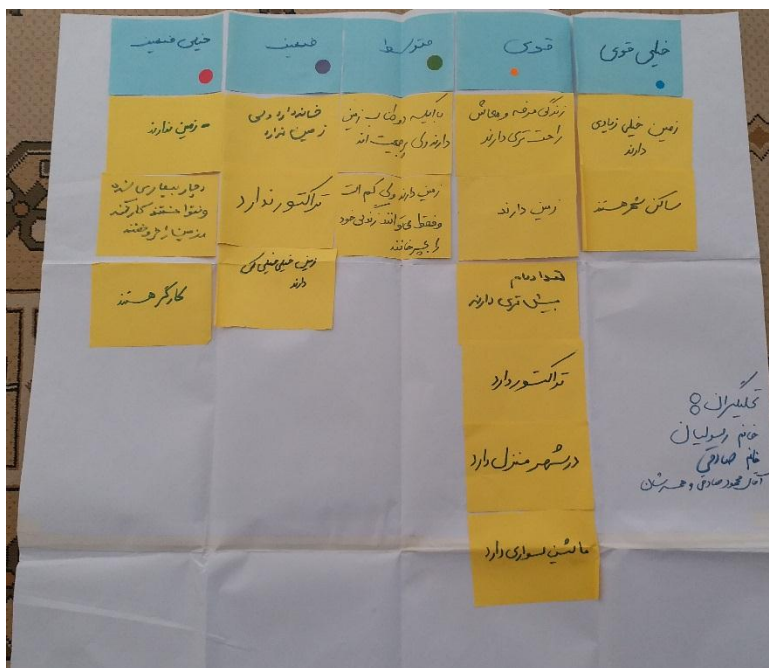
در طی تعاملات انجام شده با جامعه محلی و صحبت های اهالی روستا و همچنین صحبت های اعضای شورا و دهیار روستا مشکلات کشاورزی و اجتماعی بیان شده تا مورخه ۹۷/۰۸/۳۰ به قرار زیر میباشد

مشکلات در زمینه کشاورزی	مشکلات اجتماعی و اقتصادی روستا
مشکلات مربوط به بیماری های موجود بیشتر در محصولات بهاره به خصوص کدو ، گوجه فرنگی و آفتابگردان فقیر شدن خاک ها و مشاهده شوری نسبی در برخی از خاک های روستا پایین رفتن کیفیت آب برخی از چاه های روستا افزایش هزینه ها از جمله کود ، ماشین آلات و سموم نوسان قیمت های بازار و افزایش ریسک کشت محصولات کاهش کشت گندم بدلیل مناسب نبودن قیمت خرید تضمینی دولت (گندم جزو محصولات است که در تناوب میتواند باعث کاهش آلودگی خاک شود) افزایش هزینه های نگهداری دام از جمله افزایش قیمت کنسانتره و ... لذا به صرفه نبودن نگهداری دام (اکثر خانواده ها در روستا بیشتر دام های خود را فروخته و فقط دو تا سه راس برای مصرف خانگی نگهداری میشود .	افزایش بیکاری در روستا و اینکه جوانان روستا به شهر مهاجرت مینمایند مشکلات مربوط به اشتغال و ازدواج جوانان روستا که موجب میشود خانواده کشاورز زمین های کشاورزی خود را به قطعات کوچکتر تقسیم کرده و اقدام به فروش آن نمایند تا مخارج تحصیل ، شغل و یا ازدواج فرزند خود را تامین نمایند مشکل مربوط به مسکن جوانان روستا که موجب میشود زمین های زراعی مسکونی شوند در حالیکه مشکل تغییر کاربری و ایجاد مشکل با امور اراضی را پیش می آورد تمایل نداشتن جوانان روستا به کار کشاورزی و روی آوردن ایشان به شغل های موقت در بیشتر مواقع (از جمله کارگری ، راننده تاکسی و ..) مشکلات مربوط به بیکاری زنان روستا در فصل زمستان با توجه به علاقه ی زنان به داشتن فعالیتی در این فصل که بتواند ضمن افزایش مهارت و توانمندی برایشان اوقات فراغت و درآمدی را فراهم نماید .

همچنین با توجه به رتبه بندی معیشتی که در روستا انجام شد به لحاظ وضعیت درآمدی میتوان ۵ سطح معیشتی برای روستا در نظر گرفت که سهم آنها به قرار ذیل میباشد

تصویر ۲: تقسیم بندی معیشتی روستا با استفاده از تکنیک پای

تصویر ۳: رتبه بندی معیشتی روستا

از نظر خانواده های روستایی می توان روستا را از نظر وضعیت معیشتی به ۵ دسته تقسیم کرد که در آن خانواده های خیلی قوی زمین های زیادی داشته و در حال حاضر اکثریت ساکن شهر شده اند و فقط برخی برای کشاورزی به روستا مراجعت می کنند . خانواده های قوی نیز زندگی مرفه تری داشته و تعداد دام بیشتری دارند و ادوات کشاورزی مناسبی نیز در اختیار دارند. خانواده های متوسط دارای زمین هستند و می توانند در آن کشاوری کنند ولی امکانات دیگری در اختیار ندارند . خانواده های ضعیف زمین کمتری در اختیار داشته و در برخی مواقع زمین ها را اجاره می کنند . و خانواده های خیلی ضعیف نیز از راه کارگری امرار معاش می کنند.

بر اساس رتبه بندی معیشتی صورت گرفته تیم مجری با نشست های خصوصی با خانواده های روستایی سعی در شناسایی منابع درآمدی ایشان داشته تا بتوان با شناسایی نوع معیشت آنها همراه با ایشان برنامه ریزی هایی را انجام داد چرا که بر اساس تجربه خانواده هایی که در روستا سطح درآمدی خوبی دارند دارای منابع درآمدی مختلف هستند و یا اینکه معیشت ترکیبی دارند به معنای اینکه علاوه بر کشاورزی دارای دام و طیور حتی در سطح کوچک خانگی بوده اند که این خود موجب کاهش هزینه های خانوار شده است ضمن اینکه میتوانند برخی از نیازهای یکدیگر را تامین نمایند به طور مثال دام میتواند کود دامی مورد نیاز برای کشاورزی را فراهم آورد و متقابلاً کشاورزی علوفه مورد نیاز دام را تامین کند . لذا میتوان با برنامه ریزی هایی کمک نمود تا این نوع معیشت علاوه بر تامین نیاز خانواده در ارتباط با منابع آب نیز تاثیر گذاری مثبتی داشته باشد . که جزو اهداف پروژه بوده و تیم مجری سعی دارد راهکارهای مناسبی را با مشارکت جامعه هدف بیابد .

جلسه با زنان روستایی

با توجه به تعاملات انجام شده در روستا به نظر میرسد زنان روستای سعیدلو علاوه بر همراهی مردان در امر کشاورزی و دامداری در تصمیم گیری ها برای الگوی کشت نیز مشارکت دارند که این نشان دهنده وجود ظرفیتی مناسب است که میتوان با همراه نمودن زنان روستا با پروژه تلفیقی موجب ایجاد تاثیرات مهمی شد، در تعاملات انفرادی با صحبت هایی که با زنان روستا در مورد نوع فعالیت هایشان شد. ایشان درخواست نشست های عمومی را داشتند تا بستر همفکری و هم اندیشی بیشتری فراهم شود لذا تیم مجری در مورخه های ۹۷/۱۰/۰۸، ۹۷/۰۹/۱۲ جلسات عمومی را با زنان روستا که هر بار در منزل یکی از ایشان و با حضور تقریبی ۱۰ نفر برگزار نمود که در این جلسات بانوان روستا از فعالیت هایی که انجام میدهند و همچنین وجود برخی از مهارت ها سخن گفتند از جمله داشتن مهارت تولید رشته آشی و لحاف دوزی ، ولیکن در جلسه و نشست دوم برای تیم مجری مشخص شد که زنان روستایی بیشتر خواهان فعالیت هایی هستند که برایشان تازگی دارد و شاید از باب داشتن تنوع میتواند برایشان جذابیت داشته باشد چرا که در میان جمع بانویی که از علاقه خود از کشت زعفران سخن می گفت برای زنان دیگر نیز جالب می نمود و علاقمند به آزمون کشت آن بودند . هر چند در این جلسات انفرادی نیز بودند که با توجه به داشتن عدم نیاز مالی خود علاقه چندانی به فعالیت های معیشتی

نداشته و گاهی با دیدگاه های ناامیدانه خود بر افراد حاضر در جلسه تاثیر می گذاشتند ، بنابراین تیم تسهیلگر با شناسایی بانوان علاقمند سعی در ایجاد تعاملی بیشتر با آنها را داشته تا بتوان در صورت امکان با انجام فعالیت هایی موجبات ارتباط سه حلقه آب ، معیشت و کشاورزی را فراهم آورد .

جلسه عمومی با مردان روستایی

لازم به توضیح است پس از طی چند ماه از فعالیت تیم مجری در روستا و آشنایی با چندین خانواده روستایی تیم مجری تصمیم گرفتند که جلسه عمومی را با مردان روستا برگزار نمایند در این جلسه که به مورخه ۹۷/۱۲/۰۳ در محل مسجد روستا برگزار شد . هدف طرح موضوع پروژه در جمع روستاییان بود تا بتوان با انجام تحلیلی با آنها موضوع معیشت و کشاورزی پایدار و ارتباط آن با مسئله آب را مطرح کرده و علاوه بر آشنا نمودن جامعه محلی با اهداف پروژه سعی در جلب مشارکت آنها نمود. در این جلسه که با حضور تقریبی ۱۷ نفر از اهالی روستا برگزار شد با توجه به سنگین بودن بحث پروژه تلفیقی ادامه بحث ها و تحلیل ها به زمان دیگری موکول شد . که پس از آن تیم سعی کرد در جمع ها و نشست های کوچک تری بحث تلفیقی را با افراد جامعه محلی در میان بگذارد .

تصویر ۴ : تحلیل پروژه تلفیقی با جامعه محلی

پی گیری نشست ها با خانواده های روستایی

با انجام و پی گیری نشست های خصوصی با خانواده های روستایی تیم مجری سعی در شناسایی ظرفیت ها و علایق خانواده های روستایی داشته است همچنین در این نشست ها سعی شد تا تحلیلی از وضعیت هزینه و درآمد خانواده های روستایی انجام داد و لیکن در میانه راه به نظر رسید که خانواده ها در این مورد بیشتر احتیاط داشته و رغبتی به آن ندارند بنابراین تیم مجری سعی کرده است

صرفاً به در دست داشتن اطلاعاتی از نوع فعالیت های خانواده های روستایی بسنده نماید. در میان این تعاملات تیم شرکت توانسته است برخی از ظرفیت ها را شناسایی کند از جمله خانواده آقای شوقی که تمایل به ایجاد گلخانه ای کوچک به صورت آزمایشی را داشته اند که البته با وجود ابراز علاقه مندی هنوز به مرحله پیاده سازی و اجرا نرسیده اند. تیم تسهیل گری شرکت سعی داشته است تا با شناسایی خانواده هایی که در حلقه ارتباطی با خانواده آقای شوقی هستند به ایجاد فعالیتی مشترک به ایشان کمک نماید که البته این در صورتی است که خود خانواده ها به آن تمایل داشته باشند.

لازم به توضیح است با توجه به نوع تعاملی که تیم مجری با خانواده ها داشته است این نوع از تعامل کمک کرده است تا علاوه بر شناخت خانواده ها و مشکلات آنها، نشست ها با آنها به صورت متوالی ادامه پیدا کند از جمله این تعاملات؛ می توان به نشست ها و تعاملاتی با چند خانواده به اختصار پرداخت.

از جمله خانواده آقای جمشیدی که همسر ایشان که بانوی جوانی است در تعاملات با تیم تسهیل گر بیان کردند که علاقمند هستند با همسر خود فعالیتی شروع کنند ولی نیاز به کمک داشته و دقیق نمی دانند چه کاری میتوانند راه اندازی کنند. بنابراین زمینه ای فراهم می شود تا تیم مجری با آنها تعامل داشته و نشستی را با حضور خانم نقی زاده و همسرشان داشته باشند در این نشست مهارتها، علاقمندی ها و امکانات خانم نقی پور و آقای جمشیدی شناسایی می شود و با توجه به معیار هایی که خانواده آنها در انتخاب شغل دارند چند نوع فعالیت از سوی خود آنها پیشنهاد می شود از جمله پرورش بلدرچین و بوقلمون و احداث گلخانه، در نهایت آقای جمشیدی و همسرشان تمایل خود را برای احداث گلخانه ای کوچک در حیاط منزلشان بیان می کنند. تیم تسهیل گر به آنها کمک می کند تا مسیری را برای خود ترسیم کنند و برای آن هدف گذاری کنند با توجه به این مسئله نمودار جریان خطی برای آنها ترسیم میشود و خانواده جمشیدی گام های اجرایی آنرا برای خود تعریف می کنند که در ابتدای امر تحقیق و بررسی در مورد سازه گلخانه، هزینه احداث آن و درآمد تقریبی آن می باشد. از طرفی تیم مجری در این راستا به جستجوی یافتن کاربلد محلی می پردازد تا خانواده جمشیدی بتواند با مشاوره و کمک آن کاربلد به سوالات خود در مورد احداث گلخانه پاسخ دهد. در نهایت آقای یگانه که در روستای دیگری به ابتکار خود اقدام به احداث گلخانه ای کرده است به عنوان کاربلد محلی به خانواده جمشیدی معرفی می شود و آقای جمشیدی همراه با همسر خود به بازدید گلخانه آقای یگانه رفته و به کسب اطلاعات می پردازند.

تصویر ۵: تعامل خانواده جمشیدی با کاربلد محلی

خانواده دیگر خانواده آقای فیضی است، آقای فیضی نیز به همراه همسر، مادر و دو خواهر خود که هر کدام در منزل جداگانه‌ای با حیاط مشترک در کنار هم زندگی می‌کنند و این موجب شده است که تعامل بسیار قوی با یکدیگر داشته و اکثر فعالیت‌ها ایشان را با کمک و همراهی هم انجام دهند تیم تسهیل‌گر متوجه شده است که زنان این خانواده به خصوص دو خواهر آقای فیضی تمایل زیادی برای انجام فعالیت‌های کشاورزی و دامی دارند و علاقمند هستند فعالیت‌های معیشتی متنوعی داشته باشند و لیکن در صحبت‌های شان به این موضوع اشاره کردند که نیاز به حمایت درون خانواده دارند بنابراین تعاملات تیم تسهیل‌گر با این خانواده نیز بیشتر شده و سعی می‌شود بسته‌های انتخابی متنوعی برای انجام فعالیت‌های معیشتی در اختیار آن‌ها قرار گیرد.

خانواده آقای مناف زاده که به همراه همسر، پسر و عروس خود تمایل داشتند کشت زعفران را جایگزین کشت‌های دیگر کنند با انجام آزمایش خاک مزرعه خود به این نتیجه رسیدند که خاک آن زمین برای این نوع کشت جواب‌گو نمی‌باشد بنابراین تمایل دارند انتخاب‌های دیگری داشته باشند. با توجه به مشغله‌ای که این خانواده داشتند تیم تسهیل‌گر نشست‌های کمتری با آنها داشته است و لیکن قرار هست که تیم تسهیل‌گر در آینده نزدیک در صورت آمادگی این خانواده، نشست‌ها و جلساتی با آنها داشته باشند.

لازم به توضیح است که تعامل بیشتر با جامعه هدف آشنایی با خانواده‌هایی که به نوعی زمینه انجام فعالیت‌های تلفیقی را دارند را فراهم می‌کند که در نهایت با شناخت علاقمندی‌های آن خانواده‌ها و شرایط زندگی‌شان انجام فعالیت‌های تلفیقی می‌تواند برای آنها به عنوان یک گزینه برای انتخاب (در صورت بهبود شرایط زندگی‌شان) مطرح باشد.

انجام برخی از بازدیدها

با توجه به تجربه تیم تسهیل‌گری شرکت در بیشتر مواقع افراد جامعه محلی علارغم تمایل به داشتن فعالیت‌های معیشتی نمی‌توانند نسبت به انتخاب و انجام فعالیتی به راحتی تصمیم‌گیری نمایند لذا ایجاد و فراهم کردن بستر آشنایی افراد با مشاغل و حرفه‌ها می‌تواند در برخی مواقع راه‌گشا بوده و به آنها کمک کند. از طرفی در جلسه عمومی که با مردان روستا برگزار شد، برخی از افراد

عنوان داشتند که شناخت کافی از سایر گیاهان نداشته و نیاز است تا افراد بیرونی به معرفی این محصولات و بازار فروش آنها به کشاورزان کمک کنند. در این راستا تیم با هماهنگی های انجام شده بازدیدی را از یک گلخانه گیاهان دارویی برای بانوان روستا برگزار کرده است. لازم به توضیح است در این بازدید که به مورخه ۹۷/۱۲/۱۰ برگزار شد ۱۲ نفر از بانوان روستا شرکت داشته اند ۷ گیاه دارویی به آنها معرفی شده است که در صورت تمایل خانواده های روستایی به کشت این گیاهان، سازمان جهاد دانشگاهی اعلام آمادگی کرده است تا در زمینه فروش به کشاورزان کمک نماید.

تصویر ۶: بازدید بانوان روستایی از گلخانه گیاهان دارویی

در تعاملات با خانواده های روستایی تیم تسهیل گر متوجه نکاتی شد از جمله اینکه برخی از بانوان نتوانسته بودند در بازدید از گلخانه حضور داشته باشند و علاقه مند بودند که زمینه بازدید مجدد برای شان فراهم شود. نکته بعدی اینکه در تعاملات بیشتر با برخی از خانواده ها تیم متوجه شدند حضور مردان خانواده در این نوع از بازدید ها می تواند به تصمیم گیری عملی تری منجر شود. از سوی دیگر با توجه به خسارتی که در طی این چند سال متوجه محصولات غالب می شود از جمله سرمازدگی باغات، خسارت باد و تگرگ در محصولات زراعی و نوسان شدید بازار و کاهش تقاضا. کم کم برخی از کشاورزان به این نتیجه رسیده اند که می بایست نوع کشت و حتی نوع فعالیت های معیشتی خود را متنوع تر کنند و لذا با توجه به وجود این نیاز در جامعه هدف تیم مجری بازدید مجددی را از گلخانه و مزارع گیاهان دارویی به صورت مشترک با حضور مردان و زنان روستایی تدارک دید. که در آن اغلب افراد به صورت خانوادگی حضور داشتند. این بازدید در مورخه ۹۸/۰۶/۲۰ انجام شد.

تصویر ۷: بازدید خانواده ها از مزرعه گیاهان دارویی

با توجه به سؤالاتی که در طول بازدید از سوی افراد جامعه هدف مطرح می شد از جمله اینکه گیاهان دارویی معرفی شده چگونه کشت می شود، چه مقدار عملکرد دارند. تیم مجری را به این فکر واداشت که شناسایی کاربردهای محلی در این زمینه می تواند مفید تر باشد. کاربردهای محلی که خود اقدام به کشت گیاهان دارویی کرده و زمینه فروش آنها را خود فراهم کرده اند. لذا در این زمینه تیم مجری سفری به شهرستان اشنویه داشته است که در آن خانواده ای را شناسایی کرده است که در حدود سه سال است گیاهان دارویی اسطوخودوس و گل راعی را کشت می کنند و بانوان خانواده آن ها را خشک و بسته بندی کرده و به تهران ارسال می کنند. بنابراین از نظر تیم مجری معرفی این خانواده به عنوان کاربردهای محلی به خانواده های روستای سعیدلو و فراهم آوردن زمینه بازدید خانواده ها از این مزارع در اشنویه علاوه بر اینکه می تواند ترس و نگرانی افراد جامعه هدف را در کشت گیاهان جدید کاهش دهد. به سؤالات و دغدغه های آنها نیز پاسخ داده می شود.

